

A Janus Egyetemi Színház

A JESZ 1996-ban jött létre, az első évadát a Pécsi Harmadik Színházban töltötte. 1997 őszén a Pécsi Tudományegyetemen (akkor Janus Pannonius Tudományegyetem) megnyílt a JESZ első önálló játszóhelye, melynek támogatásába és fenntartásába is bekapcsolódott az egyetem.

1999-re a Janus Egyetemi Színház Pécssett fontos és elismert szereplője lett a város színházi életének. Bemutatói sikeresek voltak, eljutott a hazai legjelentősebb fesztiválokra (Alternatív Szemle, Kortárs DrámaFesztivál, ifj. Horváth István Nemzetközi Színhátszó Fesztivál, POSZT Off),

2000-ben a JESZ elvesztette játszóhelyét (födémje megrepedt, az épületrész életveszélyessé vált) az egyetemen, és az egyetemi társulat a Pécsi Nemzeti Színházban tartotta az előadásait és a próbáit. 2003-ban aztán az PTE ismét önálló játszóhelyet alakított ki a JESZ számára. 2006-ban a JESZ fennállásának 10. évfordulója alkalmából az egyetem vezetése a társulatnak az Egyetemi kultúráért elnevezésű díjat adományozta. A következő években a Janus Egyetemi Színház egyetemi támogatottsága és beágyazottsága egyre erősödött. A szakmai munka sikeressége pedig számos kritikában, hazai és külföldi díjban mutatkozott meg.

2011 nyarán átadták a Zsolnay Kulturális Negyedet. Az új létesítmény egyetemi negyedébe a PTE Művészeti Kara, a Bölcsészkar két tanszéke és a Janus Egyetemi Színház került. Ezzel a JESZ végleges és professzionális otthonra lett. A városi tulajdonú egyetemi bérlemény egy 150 négyzetméter alapterületű, 8 méter belmagasságú, körfüggönnyel, hűtés-fűtéssel rendelkező stúdiótér, tágas öltözőkkel mosdókkal, zuhanyzókkal, mellette világosító és hangosító stúdiók, irodák és egy 80 négyzetméteres próbaterem szolgálja a színházat. A beköltözés 2011 augusztusában és szeptemberben megtörtént, így a 2011-12-es (a JESZ számára jubileumi, 15.) évadot a Janus Egyetemi Színház a Zsolnay Kulturális Negyedben vitte végig.

*

A színház kezdettől folytatója kívánt lenni annak a hagyománynak, amely a 60-as, 70-es években a legendás egyetemi színhátszó csoportok legjobbjainak munkásságát jellemezte. És folytatója kívánt lenni annak a pécsi hagyománynak is, amely a 80-as években az egyetemi színhátszást a hivatásos színészek bevonásával ötvözte.

Így a Janus Egyetemi Színház művészi gyakorlatában már 1998-ra kialakult az az alternatív forma, ami a színház működését a mai napig jellemzi: Társulatának magja (20-30 fő szinte az egyetem minden karáról érkező) egyetemistákból áll. A folyamatosan képzésen, tréningeken résztvevő egyetemista csapat, generációkba szerveződik, és 3-4 évenként megújul. Ehhez a közösséghez tartoznak még azok a hivatásos színészek és alkotók (rendező, tervezők, zenészek), akik rendszeresen részt vesznek a JESZ előadásainak létrehozásában.

A Janus Egyetemi Színház a kezdetektől fogva több rendezővel dolgozik, és ez lehetővé teszi, hogy a társulat nyitott maradjon, és többfajta színházi nyelven legyen képes megszólalni.

A JESZ a kezdetektől repertoárt játszik. Ma már 40-50 fős nyitott társulatával évente 3-4 bemutatót tart, e mellett befogad előadásokat, így 80-90 alkalommal áll közönség elé. A Janus Egyetemi Színház előadásait évente 3000-5000 néző látja.

Ez a közönség elsősorban az egyetem hallgatóságából verbuválódik, de a színház fontosnak tartja a középiskolás generáció megszólítását, illetve számít a pécsi értelmiség érdeklődésére is.

A színház fesztiválszereplő és fesztiválszervező. Játszott Romániában, Németországban,

Litvániában, Szerbiában, Törökországban és Belgiumban öregbítve az Egyetem hírnevét, és 1999-től 9 alkalommal szervezte meg az Egyetemi Színházak Fesztiválját. Ezeken a fesztiválokon bemutatkozott több határon túli magyar együttes, és jelen volt olasz, osztrák, litván, szerb, bolgár, lengyel, szlovák, román, belga egyetemi társulat.

*

A Janus Egyetemi Színházat az Alternatív Színházi Műhely Alapítvány hívta életre 1996-ban, és pályázati tevékenységével a mai napig segíti a színház működését, immár Janus Egyetemi Színházért Alapítvány néven.

A JESZ az évek során nemcsak működési struktúrájában professzionizálódott, hanem infrastrukturális körülményeiben is. A Pécsi Tudományegyetem felismerve, hogy a színházi működés közösségteremtő ereje fontos tényező lehet az egyetem imázsának kialakításában és a karok közötti integrációban, egyre erőteljesebben támogatta a színház tevékenységét, melynek eredményeképpen mára a JESZ a PTE szerves részévé vált. A Janus Egyetemi Színház az Egyetem stúdiószínházaként működő szervezet lett, és a szenátus által meghatározott költségvetési keretből önálló gazdálkodást folytató egységgé vált.

A Janus Egyetemi Színház működése, egyetemi beágyazottsága egyedülálló a hazai felsőoktatásban. A színház fontos és elismert szereplője Pécs város művészeti életének, és részese a magyarországi szakmának is. Kapcsolatai kiterjednek az európai egyetemi színházak, a hazai alternatív és kőszínházak és a pécsi művészeti élet köreire. A JESZ 2017. január 22-én Csokonai-díjban részesült.

"Janus a neve és magyar, miként a *Pannóniai* volt. Azaz nem dühösen-fogcsikorogva, de természetesen. És kortárs, ahogyan nem avul Pannoniusunk sem: Lássuk bár reneszánsz vagy mai élet képeit ott." **Ágoston Zoltán**, a *Jelenkor* című folyóirat főszerkesztője „A Janus Egyetemi Színház a szó nemes értelmében vett alkotó műhely, amely az új épületében nemcsak Pécs egyik jelentős kulturális intézménye, hanem a vonzáskörébe kerül sok-sok fiatalember színházi és értelmiségi pályájának elindítója és alakítója is, tehát egyszerre tölt be nevelő és művészi feladatokat – kiválóan.” **Nánay István**, kritikus, Jászai-díjas „A JESZ sokszínű repertoárral rendelkezik, jellemző rá a kortárs formanyelv használata. Előadásaiiban megjelenik az összművészeti törekvés. Színészeik szakmailag igen felkészültek, amit hitelesít a „JESZ-elélettel” rendelkező színészek további professzionális pályafutása. A közönséggel teremtett kapcsolata jól működik, társadalmi hatása tekintetében is hatékony.” **Uhrík Dóra**, táncművész, táncpedagógus Kossuth-díjas, Liszt-díjas, Erdemes Művész

„Az első voltak színházi berkekből, akik megkerestek a közös munka gondolatával, és később is bármikor felmerült a lehetőség, nekik mindig igent mondtam. Abban a pillanatban megsejtettem, hogy lesz a színpaddal kacérkodó egyetemistából kész színész, ott láttam először, hogy általam mondhatatlannak vélt szövegből, hogy lesz egyszer csak kerek jelenet. Itt próbálhattam ki magam színházi zene- és dalszerzőként, és színházi zenészként. Köszönöm innen. És persze, láttam nézőként sok kiváló előadást.”

Lovasi András, zenész, Kossuth-díjas

A JESZ eddigi legfontosabb bemutatói:

Durringer: Reszket a Hold (1996, r.: Mikuli János)

Darvasi László: Vizsgálat a rózsák ügyében (1996, r.: Mikuli János)

Parti Nagy Lajos: Ibusár (1998. r.: Mikuli János)

Cocteau: Az Eiffel-torony násznépe (1998. r.: Tóth András Ernő)

Venyige Sándor: Nap, árnyék, boszorkány (1999. r.: Mikuli János)

Büchner: Leonce és Léna (1999. r.: Szilágyi Eszter Anna)

Lorca: Yerma (2000. r.: Szabó Attila)

Darvasi László: Bolond Helga (2000. r.: Mikuli János)

Kárpáti Péter: Pájinkás János (2001. r.: Szabó Attila)

Tzara-Szenhalkuthy: Gyász szív (2001. r.: Tóth András Ernő)

Witold Gombrowicz: Yvonne, a burgundi hercegnő (2002. r.: Szilágyi Eszter Anna)

Shakespeare: Lóvátett lovagok (2003. r.: Tóth András Ernő)

Weöres Sándor: A kétféle fenevad, avagy Pécs 1686-ban (2003. r.: Mikuli János)

Heiner Müller - Mészáros Péter: Hamletgép (2003. r.: Tóth András Ernő)

Én, Kassák Lajos (2004. r.: Tóth András Ern?)
Karácsony Ben? - Venyige Sándor: Napos oldal (2004. r.: Mikuli János)
Brecht, versek, dalok (2005. r.: Tóth András Ern?)
Molière: Tartuffe (2005. r.: Mikuli János)
"ez a mi munkánk" - J.A.V.M. (2006. r.: Tóth András Ern?)
Dürrenmatt: A nagy Romulus (2006. r.: Mikuli János)
Katona Imre: Arisztophanész madarai (2006. r.: Katona Imre)
Örkény István: Pisti a vérzivatarban (2006. r.: Mikuli János)
Majakovszkij - misztérium (2007. r.: Tóth András Ern?)
Ion Luca Caragiale: Az Elvesztett levél (2007. r.: Mikuli János)
Alfred Jarry nyomán: Übütragédia (2008. r.: Katona Imre)
Friedrich Schiller: Ármány és szerelem (2008. r.: Mikuli János)
Titus Maccius Plautus: A hetvenked? katona (2008. r.: Tóth András Ern?)
Jövés/menés (2008. r.: Rosner Krisztina)
Federico Garcia Lorca: Buster Keaton sétája (2009. r.: Mészáros Péter)
Márk evangéliuma /Borges nyomán/ 2009. r.: Kányádi Szilárd)
Arthur Schnitzler: Körtánc (2009. r.: Vargyas Márta)
Móricz: Nem élhetek muzsikaszó nélkül (2009. r.: Mikuli János)
Euripidész: Bakkhánsn?k (2009. r.: Balogh Attila)
Euripidész: Íphigeneia Auliszban (2010. r.: Rácz Attila)
Handke: Kaspar (2010. r.: Szemessy Kinga)
Shakespeare: A makrancos hölgy (2010. r.: Mikuli János)
Euripidész: Küklópsz (2010. r.: Tóth András Ern?)
Déry Tibor: Az óriáscsécsem? (2010. r.: Tóth András Ern?)
Molière: A fösvény (2011. r.: Mikuli János)
Brecht: Egy f? az egy f? (2011. r.: Laboda Kornél)
"nincs rád szükség" (2011. r.: Tóth András Ern?)
Weöres Sándor: Holdbeli csónakos (2011. r.: Mikuli János)
Csehov: Platonov (2012. r.: Rácz Attila)
Goldoni: Mirandolina (2012. r.: Tóth András Ern?)
Erd?s Virág: Mara halála (2012. r.: Guth Anita)
Szophoklész: Antigóné (2012, 2013)
Vörösmarty: Csongor és Tünde (2013. r.: Tóth András Ern?)
Móricz Zsigmond: Úri muri (JESZ-PNYSZ), 2013) r.: Mikuli János
Csoóri Sándor: Halálra táncoltatott lány (JESZ, 2013) r.: Mikuli János
Pet?fi Sándor: A helység kalapácsa (JESZ, 2014.) r.: Tóth András Ern?
Beckett: Szöveg és zene (JESZ, 2014.) r.: Zakariás Máté
Keresztesi József: Szerelmem, Majomúr! (2014. r.: Köles Ferenc)
Arany János: Toldi (2014. r.: Soltészky Tibor)
Fábián, Benkó: Elszakadóban (2014. r.: Fábián Péter, Benkó Bence)
Shakespeare: Hamlet (2015. r.: Tóth András Ern?)
Kelemen Kristóf: Retúrjegyet! (2015. r.: Kelemen Kristóf)
Brecht: Baal (2016. r.: Zakariás Máté)
Örömcskék, vétkecskék (2016. r.: Mikuli János)
A Mizantróp (2016. r.: Tóth András Ern?)
K?m?ves Kelemen (2016. r.: Kányádi Szilárd)
K - egy ország két lóért (2017. r.: Zakariás Máté)
Fluxus (2017. r.: Tóth András Ern?)
Medvevár (2017. r.: Kocsis Gergely)
Vérnász (2017. r.: Mikuli János)
A tékozló fiú (2018. r.: Tóth András Ern?)
Szakadék (2018. r.: Funk Iván)

A kávéház (2018. r.: Zakariás Máté)
Fától fáig (2018. r.: Hágen Zsuzsa)
Puszibolt (2019. r.: Zakariás Máté)
Sok h?hó semmiért (2019. r.: Tóth András Ern?)
Philoktétész (2019. r.: Zakariás Máté)
Kezembe temetem forró arcomat - pillanatok száz évvel ezel?tt?l (2020. r.: Mikuli János)
Biztonsági sáv (2020. r.: Funk Iván)
Az arab éjszaka (2020. r.: Tárnoki Márk)
Magammal viszem (2020. r.: Zakariás Máté)
A vak király (2021. r.: Varsanyi Péter)
Werther és a farkas (2022. r.: Tóth András Ern?)
Biedermann és a gyújtogatók (2022. r.: Mikuli János)

Fontosabb fellépések, díjak

ODE Fesztivál- Veszprém, 1997 – különdíj
/Durringer: Reszket a Hold (r.: Mikuli János)/
Kazincbarcikai Nemzeti és Nemzetközi Fesztivál, 1998 – különdíj;
/Parti Nagy Lajos: Ibusár (r.: Mikuli János)/
Országos Egyetemi és Főiskolai Színházi Fesztivál- Pécs, 1999 – fődíj;
/Cocteau: Az Eiffel-torony násznépe (r.: Tóth András Ern?)/
Alternatív Színházi Szemle- Budapest, 1999- különdíj
/Cocteau: Az Eiffel-torony násznépe (r.: Tóth András Ern?)/
Göppingen, XXXVI. Theatertage, 1999 (Németország)
/Cocteau: Az Eiffel-torony násznépe (r.: Tóth András Ern?)/
II. Országos Egyetemi Színházi Fesztivál- Pécs, 2000 – legjobb m?helymunka
/Venyige Sándor: Nap, árnyék, boszorkány (r.: Mikuli János)
Büchner: Leonce és Léna (1999. r.: Szilágyi Eszter Anna)/
Kazincbarcikai Nemzeti és Nemzetközi Fesztivál, 2000 – legjobb alakítás
Barkó György /Venyige Sándor: Nap, árnyék, boszorkány/
11. Nemzetközi Színházi Fesztivál Fellbach /Németország 2000./
/Venyige Sándor: Nap, árnyék, boszorkány (r.: Mikuli János)/
Nemzetközi Egyetemi Színházi Fesztivál, Pécs, 2001 – rendez?i díj: Tóth András Ern?,
dramaturg díj: Mikuli János, színész díj: Sólyom Katalin, Vidéki Péter
/Darvasi László: Bolond Helga (r.: Mikuli János)
Tzara-Szenhkuthy: Gyász szív (r.: Tóth András Ern?)/
Göppingen, XXXVIII. Theatertage, 2001 (Németország)
/Tzara-Szenhkuthy: Gyász szív (r.: Tóth András Ern?)/
Alternatív Színházi Szemle- Budapest, 2002. – legjobb alakítás
Köles Ferenc /Kárpáti Péter: Pájinkás János/
Forum3 Nemzetközi Egyetemi Színházi Fesztivál, Vilnius /Litvánia/, 2002 – különdíj;
/Tzara-Szenhkuthy: Gyász szív (r.: Tóth András Ern?)/
Kazincbarcikai Nemzeti és Nemzetközi Fesztivál, 2002 – legjobb alakítás
Köles Ferenc /Kárpáti Péter: Pájinkás János/
Göppingen, XL. Theatertage, 2003. (Németország)
/Shakespeare: Lóvátett lovagok (r.: Tóth András Ern?)/
Lörrach, Internationaler Theater Treff, 2006 (Németország)
/Örkény István: Pisti a vérzivatarban (r.: Mikuli János)/
Göppingen, Internationaler Theatertage, (Németország) 2007.
/Örkény István: Pisti a vérzivatarban (r.: Mikuli János)/
Vendégjáték a Belgrádi Drámai Színházban (Szerbia) 2008.
/Majakovszkij misztérium (r.: Tóth András Ern?)/
Vendégjáték a marosvásárhelyi Színház és Egyetem, 2008

/Ármány és szerelem (r.: Mikuli János)/

Festival of Academic Theatres "10 days of Krsmanac" (Szerbia, Belgrád) 2009

/Buster Keraton sétája (r.: Mészáros Péter)/

Thealter Fesztivál, Szeged, 2009

/Schnitzler: Körtánc (r.: Vargyas Márta)/

Vendégjáték a marosvásárhelyi Színház Művészeti Egyetemen, 2010

/Schnitzler: Körtánc (r.: Vargyas Márta)/

/Euripidész: Bakkhánsnők (r.: Balogh Attila)/

European Universities Theatre Festival, Istambul, 2010

/Borges: Márk evangéliuma (r.: Kányádi Szilárd)/

Festival of Academic Theatres "10 days of Krsmanac" (Szerbia, Belgrád) 2011

/Euripidész: Íphigeneia Auliszban (r.: Rácz Attila)/

RITU 30 international festival of university theatre (Belgium, Liege) 2013.

/Euripidész: Íphigeneia Auliszban (r.: Rácz Attila)/

Göppingen, 45. Internationaler Theatertage, (Németország) 2013. - vándordíj

/PróbaDADA/.

IX. Nemzetközi Egyetemi Színházi Fesztivál, (Pécs, 2014.)

/Beckett: Szöveg és zene r.: Zakariás Máté/

Kestenburg International Festival of Student Theatre (Banja Luka, 2015.)

/Arany János: Toldi r.: Soltészky Tibor/

Made in Pécs - díj (2016.)

Egyetemi Kultúráért Díj (PTE 2016.) X. Nemzetközi Egyetemi Színházi Fesztivál, (Pécs, 2016.) - Legjobb Együttes díja

/Kékes Kellemen r.: Kányádi Szilárd/

Csokonai-díj (EMMI 2017)

18. Nemzetközi Egyetemi Színházi Fórum (Vilnius /Litvánia/ 2017.) - Legjobb Együttes díja, Kuti

Gergely, Rab Alexandra, Kopa Marcell - színészdíj /Kékes Kellemen r.: Kányádi Szilárd/

Baranya Megye Kulturális, Művészeti és Sajtó Díja (Baranya Megyei Közgazdálkodás, 2017.)

RITU35 Théâtre Universitaire Royal de Liège (Belgium 2020.) - /Dada r.: Tóth András Ernő/

[1]

[2]

Forrás webcím: https://jesz.pte.hu/janus_egyetemi_szinhez?theme=pte_akadaly_jesz_pte_hu

Hivatkozások

[1] https://www.facebook.com/turlg.liege/?eid=ARBlcue_R5Cy1cxCACdWexzz8Ey7ZH8mfHwAFN4gDW3dmlhIZX3ODHPa3DNdt1aK2Tfd1iKMbKA8bOGU [2]
<https://jesz.pte.hu/sites/jesz.pte.hu/files/styles/collageformatter/public/zsjesz5.jpg?itok=vLa8uw7y>